

Vintilă ANASTASESCU

Recenzie la romanul „**Dominoul iubirii**”, autor **Nicolae VASILE**, apărut la Editura INSPIRESCU, Satu Mare, 2015, publicată în **Revista BOGDANIA** nr. 25/2016. (ISSN 2343-8061)

DI. Nicolae VASILE-o personalitate polivalentă remarcabilă- inventator, profesor universitar, membru la mai multe academii și asociații, în ultimii ani, se afirmă și în plan beletristic, muzical, artă grafică, prin cărți și lucrări de o înaltă ținută și prin prezența în cadrul unor reviste precum Universul Ingineresc, Bogdania, Cronos, Amprenteale sufletului, Cronica Timpului etc.

Prin ultima sa carte „Dominoul iubirii” autorul ne oferă o frescă uluitoare a societății românești din perioada interbelică, a socialismului „multilateral dezvoltat” și a tranziției de la capitalismul firav la cel acerb, de la socialismul inuman la capitalismul barbar. În acest tumultuos scenariu, autorul redescoperă frumusețea iubirii și a cultului muncii, ridicând ideea la rangul de universalitate- Dominoul iubirii- un joc al conștiinței, un joc al iubirii, crează în mintea autorului ceva patetic, cu o furtunoasă subtilitate și o anume stabilitate.

Înainte de a face o analiză succintă a concepției de domino, am să prezint câteva dintre ideile, concepțiile socio-economice ale autorului, din care reiese clar portretul filozofului, poetului, prozatorului Nicolae VASILE.

De la început, trebuie făcute câteva remarci definitorii: întreaga concepție filozofică, socio-economică, scriitoricească se axează pe câteva principii fundamentale precum munca fără preget, conștiincioasă, stă la temelia societății, educația și învățământul, de toate nivelele, sunt absolut necesare pentru construcția unei societăți moderne, corectă și eficientă.

Numai prin muncă, demnitate și onoare societatea se dezvoltă armonios. Pe acest canevas al cultului muncii, autorul reușește să sculpteze câteva portrete impresionante precum Alex, Mira, Alina, Dorina, Dorin, Anghel și printr-o interesantă combinație de determinism științific amestecat cu idealism artistic crează adevărate modele. În subliminal, autorul remarcă faptul că majoritatea eroilor săi, care provin din mediul rural, mediu cu concepții sănătoase, având cultul muncii, cultul iubirii și al căsătoriei, ca legătură indisolubilă a sufletelor în fața lui Dumnezeu, dar, odată cu trecerea timpului și alterarea principiilor, ajunge la „dominoul iubirii”. În epistemologia iubirii lor, niciunul dintre eroii săi nu și-a pus una din întrebările esențiale ale existențialismului filozofului german Nietzsche: „Cât adevăr poți să suporti?”.

Din punctul de vedere al educației și învățământului, autorul spune: „Comportamentul oamenilor este puternic influențat de nivelul de educație al acestora. Indiferent de sistemul de organizare politică a unei țări, învățământul trebuie să fie o prioritate”. Fără a fi un apologet al sistemului socialist de învățământ,

autorul aduce în prim plan, totuși, unele succese ale sistemului, pe lângă multe deficiențe evidente. Enumără doar câteva dintre ele:

- școlarizarea gratuită a tuturor copiilor, indiferent de proveniența socială(evident, cu excepțiile politice de rigoare);
- mărirea bazei de selecție, în special din mediu rural și muncitoresc.

Autorul își alege, cu predilecție, câteva modele de copii, proveniți din rândul țăranilor și muncitorilor, dar și a învățătorilor, în special, care au devenit repere morale.

La nivel universitar schimbarea care a avut loc a fost dură și inadecvată. Mulți profesori universitari de marcă au fost înlăturați fără scrupule, doar pentru că au cochetat cu diverse partide sau orientări politice. Locul lor a fost luat de impostori, politrucii cu o spoială de învățătură;

După 1989, nivelul învățământului a scăzut îngrijorător de mult. Precum întreaga societate, și în învățământ au apărut fenomene sociale extrem de negative: consumul de droguri și băuturi alcoolice, prostituția, impostura, corupția etc., care se răspândesc cu o iuțeală amețitoare, ajungându-se la situații hilare, incredibile, profesori bătuți de elevi, indisciplină crasă, profesori cu o pregătire precară etc. Democrația înseamnă libertatea de exprimare, de acțiune, în niște limite decente, dar în afara acestor limite conduce, dimpotrivă, la situații haotice.

Dl. Nicolae VASILE, prin cartea „Dominoul iubirii”, ne poartă pe tărâmurile reale de viață, integrându-ne în realitățile românești de-a lungul mai multor decenii. Aș putea spune că acest roman este un admirabil poem în proză, străbătut de idei și concepte generoase, de parfumul iubirii, de vitalitatea încrederii în viitor, cu toate neîmplinirile și neajunsurile prezentului. Autorul împletește cu măiestrie file de istorie, de concepții sociologice și preocupări cotidiene cu fiorul iubirii- liantul cel mai puternic dintre oameni.

Cuplurile Alex-Dorina, Dorin-Mira, Alex-Mira etc., intrate în vârtejul „dominoului iubirii”, pe fondul confuziei create de evenimentele în care erau implicate și conduse de natura, totuși, dublă a ființei umane, se scufundă și mai mult în munca de zi cu zi, muncă dusă până la extenuare, cu implicații neverosibile în viața lor familiară, dar având și un efect de remediu psihic, benefic, salvator.

Sfârșitul tragic, melodramatic, al lui Alex, în timpul unei întâlniri cu prietenii-ziariști, actori, scriitori-când își pierde spontan memoria „a fost, poate, soluția cea mai ușoară pe care a găsit-o Dumnezeu, pentru a-l salva de amintirile dureroase”, spune autorul în fața unei situații anormale.

Printr-o psihanaliză succintă, dar profundă, autorul găsește pentru fiecare personaj, fie un sfârșit demn, cu detalii semnificative, fie unul brutal, dramatic, astfel încât cartea este, deopotrivă, o combinație de sensuri etice, înalte, o „cură” de filozofie-de la Nietzsche citire-și anume teoria „morții la momentul potrivit”.

Autorul concluzionează: „Unii sunt morți morți, iar noi, cei care supraviețuim, suntem niște morți vii, care ne căutăm alt rol în viață.” Nu mă afund, nici eu, într-o analiză mai profundă în toate problemele ridicate de autor, ci vă invit pe dumnevoastră să citiți această carte și să găsiți, singuri, interpretările cele mai adecvate.